

የመጀመሪያው ክርክርና የተራመዱ አቋሞች

ኢዴፓና ኢራፓ አብረው የሚሰሩበትን መንገድ ያፈላልጉ!

መርስኤ ኪዳን

በ2002ቱ ምርጫ ተሳታፊ የሆኑት ፓርቲዎች ለመጀመሪያ ጊዜ ያደረጉት ክርክር ባገሪቱ ፓርቲዎች መካከል ያሉ መሰረታዊ ልዩነቶች ምን እንደሆኑ አገልጽ ያወጣ ነው። በክርክሩ በሁለት ዋና ጉዳዮች ላይ ያሉ ልዩነቶችን ለማየት ችለናል። ሁለቱ ጉዳዮች አንደኛ ፓርቲዎቹ የሚያራምዱት ዲሞክራሲ አይነት፤ ሁለተኛ ደግሞ የግለሰብ መብት ወይስ የቡድን መብት ናቸው። በክርክሩ ላይ የተሳተፉት ፓርቲዎች የ ኢትዮጵያ ህዝቦች አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ ግንባር (ኢህአዴግ)፣ ቅንጅት ለ አንድነትና ለዲሞክራሲ (ቅንጅት)፣ የ ኢትዮጵያውያን ዲሞክራሲያዊ ፓርቲ (ኢዴፓ)፣ የ ኢትዮጵያ ራሕይ ፓርቲ (ኢራፓ)፣ የ ኢትዮጵያ ፍትህና ዲሞክራሲ ሃይሎች ግንባር (ኢፍዴሃግ) እና የ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ አንድነት መድረክ (መድረክ) ነበሩ። በክርክሩ ሶስት ፓርቲዎች ማለትም ኢዴፓ፣ ኢራፓ፣ ኢፍዴሃግ ከሞላ ጎደል ባብዛኛው ተመሳሳይ አቋም አራምደዋል። ኢህአዴግ በሌላ በኩል የራሱን አቋም ሲያራምድ የመድረክ ተወካይ የሆኑት መራራ ጉዲና ግን ይህ ነው የሚባል የፓርቲ አቋም ሳይገልፁ ኢህአዴግን በመውቀስ ክርክራቸውን አካሂደዋል።

ፓርቲዎቹ የሚያራምዱትን የዲሞክራሲ አይነት ሲያብራሩ፣ ኢዴፓ፣ ኢራፓ እና ኢፍዴሃግ ሊበራል ዲሞክራሲን እንደሚያራምዱ ገልፀዋል። ሶስቱም ኢህአዴግ የሚያራምደው አብዮታዊ ዲሞክራሲ ባገሪቱ ውስጥ መድበለ ፓርቲ ስርአትን ለመፍጠር የማያስችለው ነው ብለው ተከራክረዋል። የ ኢዴፓው አቶ ልደቱ አያሌው ኢህአዴግ እኔ ከወደቅኩ አገሪቱ ትፈራርሳለች እያለ አባላቱን እንደሚያስተምርና ይህም የ ኢህአዴግ አኪያሄድ በጣም አደገኛና ኢዴፖክራሲያዊነትን የሚሰላም ነው ሲሉ የ ኢህአዴግን አብዮታዊ ዲሞክራሲ ኮንነታል። የ ኢህአዴግ ተወካይ አቶ ሬድዋን ደግሞ የ ኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ባገሪቱ በፖለቲካም ሆነ በ ኢኮኖሚ የታዩ ለውጦችን ለማምጣት ያስቻለ መሆኑንና ይልቁንስ ተቃዋሚዎች በተለይም መድረክ የሚባለው ስብስብ ይህ ነው የሚባል መርህ የሌለው የስልጣን ጥማት ብቻ ያሰባሰባቸው የስልጣን ጥመኞች ናቸው ብለዋል። የመድረኩ መራራ ጉዲና መድረካቸው 35 ገፅ ያለው መለስተኛ ፕሮግራም እንዳለው ገልፀው የትኛውን የዲሞክራሲ አይነት እንደሚከተሉ ሳያብራሩ ኢህአዴግን በመውቀስ ላይ ማተኮሩን መርጠዋል።

የኢዴፓው አቶ ልደቱ በማንኛውም አገር ዲሞክራሲያዊ ስርአት እንዲኖር የዜጎች ግለሰባዊ መብቶች መከበር አለባቸው። ሲሉ የድርጅታቸው አላማ የዜጎች የግል መብትን ከቡድን መብት እንደሚያመስቀድም ገልፀዋል። የ ኢራፓው አቶ አስፋው ጌታቸውም በተመሳሳይ ፓርቲያቸው የዜጎች ግለሰባዊ መብቶች እንዲከበሩ እንደሚሰሩ ሲገልፁ የ ኢፍዴሃጉ አቶ ገረሱ ገሳ ደግሞ ፓርቲያቸው የግልም የቡድንም የብሄርም መብቶች እኩል እንዲከበሩ እንደሚሰሩ አብራርተዋል። የመድረኩ መራራ ጉዲና በዚህም ጉዳይ ይህ ነው የሚባል አቋም ሳይዙ እኛ አነግ አይደለንም፣ የስልጣን ጥመኞች አይደለንም፣ የስልጣን ጥመኞቹ ኢህአዴጎች ናቸው እና የመሳሰሉትን ክሶችና ወቀሳዎችን አስምተዋል። በክርክሩ መደምደሚያ ላይ ሁሉም ፓርቲዎች ህዝቡ የምርጫ ካርድ እንዲወስድና እንዲመርጣቸው ጠይቀዋል።

ከላይ ካቀረብኩላችሁ ዘገባ ለመረዳት እንደምትችሉት ባገሪቱ በሁለት ሊከፈሉ የሚችሉ አስተሳሰቦች ጎልተው በመውጣት ማን የምን አራማጅ መሆኑም ግልጽ እየሆነ መጥቷል። በዚህ የዲሞክራሲያዊ ሂደት የደፈረሰው እየጠራ ማን ምን እንደሚያራምድ፣ ማን ለዲሞክራሲ እንደቆመ፣ ማን ለስልጣን እንደቆመ ለመለየት የምንችልበት ደረጃ ላይ እየደረሰን ነው። ባንድ በኩል ኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲን ሲያራምድ በሌላ በኩል እንደ ኢዴፓና ኢራፓ ያሉ የ አዲሱ ትውልድ ፓርቲዎች ደግሞ ሊበራል ዲሞክራሲን በማራመድ ላይ ይገኛሉ። ከሁለቱም መሆን ያልቻለው መድረክ ነው። መድረክ በውስጡ ያሉት ስምንት ፓርቲዎች ግማሾቹ ሊበራል፣ ግማሾቹ ሶሺያል ዲሞክራሲ የሚያራምዱ ሲሆኑ የተቀሩት ደግሞ ምን እንደሚያራምዱ ገና አልወሰኑም። ይህን መድረክ እጅግ የተቃረነ አስተሳሰብ ያላቸው ሰዎችና ፓርቲዎች ሲመሰርቱት ምን አሰባሰባቸው? የሚል ጥያቄ ማጫሩ አይቀርም። መልሱን በተደጋጋሚ ከሚያነሱባቸው አጀንዳዎች ማግኘት ይቻላል። በቅርብ አንድ ተወካዮቻቸው በአደባባይ እንደገለፀው ስልጣን ከኢህአዴግ ጋር መጋራት ይፈልጋሉ። መራራ በክርክሩ ወቅት እንደገለፁት መድረክ ነባርና ልምድ ያላቸው የቀድሞ ሕወሓት አባላትን የያዘ ነው፣ ፕሮፌሰሮችን የያዘ ነው ስለዚህ ስልጣን መያዝ አለበት። በግልፅ ለማየት እንደሚቻለው መድረኮችን ያሰባሰባቸው አንድ አላማ ስልጣን ብቻ ነው። በሌላ አጅግ የሚቃረን አላማ ያላቸው ናቸው።

ሌላው የፓርቲዎቻችን መሰረታዊ ልዩነት በብሄር ጥያቄ ወይም የቡድን መብት ጉዳይ ላይ ያላቸው አቋም ነው። ኢህአዴግ የብሄር ጥያቄ ዋነኛው ያገሪቱ ዜጎች ጥያቄ ነው። መፍትሄውም ባገሪቱ የቡድን መብት እንዲከበር ማድረግ ነው ብሎ ሲያምን፣ እንደ ኢዴፓና ኢራፓ ያሉት ፓርቲዎች የብሄር ጥያቄ ከሌሎች ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ እና ማህበራዊ ችግሮች በተለየ መራገብ የለበትም፣ ከብዙ ችግሮቻችን አንዱ እንጂ ብቸኛው አይደለም የሚል አቋም አራምደዋል። መድረክ እዚህም ላይ አንድ የጠራ አቋም የሚይዝበት ሁኔታ የለም። ባገሪቱ አሉ የሚባሉት ብሄርተኞች የሚመሩት ስብስብ ቢሆንም በውስጡ ደግሞ እንደ አንድነት ያሉ የብሄር ፖለቲካን አጥብቀን እንቃወማለን ብለው የተነሱ ፓርቲዎችም አሉበት።

በዚህ አጋጣሚ ላነሳው የምፈልገው ሃሳብ ባገሪቱ ጎልተው ከወጡት ሁለት አመለካከቶች አንዱ የሆነውን ሌበራል ዲሞክራሲን የሚያራምዱ አካላት ምን ይጠበቅባቸዋል የሚለውን ነው። አብዮታዊ ዲሞክራሲን የሚያራምደው ኢህአዴግ ጠንካራ ድርጅታዊ ብቃት ያለውና አገሪቱን በመምራት ላይ ያለ ነው። ከ ኢህአዴግ በተቃራኒ የሌበራል ዲሞክራሲን የሚያራምዱ ፓርቲዎች አሁን ባሉበት ሁኔታ አይደለም ኢህአዴግን መፎካከር ድምፃቸውንም ለማሰማት ይከብዳቸዋል። ስለሆነም ተባብረው መስራት የሚችሉበትን መንገድ ማፈለግ ይኖርባቸዋል። በተለይ ኢዴፓ ኢራፓና ኢፍዴሃግ በክርክሩ ወቅት ያራመዷቸው አቋሞች ተመሳሳይና እጅግ ከሰለጠነ ፖለቲከኛ የሚጠበቁ ናቸው። በክርክሩ የተሳተፉት የ ኢራፓው ተወካይ አቶ አስፋው ጌታቸውና የ ኢፍዴሃግ አቶ ገረሱ ገሱ በ አንደበተ ርቱእነታቸውና በበሳል አስተሳሰባቸው ከሚታወቁት ከ አቶ ልደቱ ባልተናነሰ ሁኔታ የሌበራል ዲሞክራሲንና የግል መብት መከበርን አስፈላጊነት በማስረዳት ላገራቸው ያላቸውን መልካም ራእይ በመግለፅ ያሳዩት ብቃት አድናቆት ሊቸረው ይገባል። በፖለቲካው የጎልማሳ ሰው እድሜን ያክል ተሳትፎ ያላቸው መራራ ጉዲና የህፃን ልጅ ብሽሽቅ የሚመስል ክርክር ሲያካሂዱ እነኚህ አዲስ ፖለቲከኞች እንዲህ ያለ የሰለጠነ ፖለቲካ ማራመዳቸው ተስፋችንን ያለመለመ ነው።

በተለይ ኢዴፓ እና ኢራፓ በመጀመሪያው ክርክር ያራመዷቸው አቋሞች አንድ ከመሆናቸው አንፃር ተባብረው የሚሰሩበትን መንገድ እንዲያፈላልጉ ጥሪዬን እያስተላለፍኩ ፅሁፌን በዚህ ልቋጭ።

መርሰኤ ኪዳን

የካቲት 2002 ዓ.ም

Mersea@ethiopiandemocrats.com